

Hz. Peygamber sav’in ilk Kurban Bayramı Tarih, hicretin ikinci senesi, Zilhicce ayının onunu göstermekteydi. Peygamber (sav), Yesrib'in Medine-i Münevver'e dönüşmesinden sonra ashâbıyla birlikte ilk kez Kurban Bayramı kutlayacaktı. İlk defa Allah adına kurbanlar kesilecek, Müslümanlar birlik ve dirlik içinde bayram yapacaklardı. Ensar-muhacir kardeşliğinin ardından yardımlaşma ve dayanışmanın güzel bir ürneği daha sergilenecekti. İslâm'in bayramlarından birini daha kutlamanın heyecan ve coşkusu büyük küçük herkesi sarmıştı. Kurban Bayramı sabahı Yüce Peygamber ashâbına kıldıracağı bayram namazına hazırlanmaktaydı. Güneşin yükselişiyle birlikte bayram namazı için önceden tespit ettiği açık alandaki musallâya (namazgâha) doğru ilerlemeye başladı. Yol boyu giderken henüz vakti gelmediği hâide aceleyle kesilmiş kurbanlar dikkatinden kaçmadı. Allah Resûlü, bayram heyecanını yaşamaları, dua ve hutbeden yararlanmaları arzusuyla genciyle yaşlısıyla bütün kadınların da bayram sabahı namazgâha gelmelerini istemişti. Namazgâha varınca oradakilere selâm verdi. Kendisine verilen bir yay veya bastona dayanarak Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra ashâbına şöyle seslendi: إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّىَ “Bugün ilk işimiz, (bayram) namazı kılmak, ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ sonra dönüp kurban kesmektir. فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا Kim böyle yaparsa sünnetimize uymuş olur. ”[\[1\]](#) Her zamanki huşû ile kadın-erkek, genç yaşlı, çoluk çocuktan oluşan ashâbına bayram namazını kıldırdı. Sonra kurbanla ilgili önemli mesajlar verdiği hutbesini irad etti. Bayram hutbesinde Kutlu Elçi, Yüce Allah'ın kurban günlerini Müslümanlar için bayram ilân ettiğini ve kendisinin de bunu kabul etmekle emrolunduğunu belirtti. Bayram günlerini, (oruç değil) yeme-içme ve Allah'ı zikretme günleri olarak niteledi. Bayramda çeşitli kurbanların kesilmesi ve yoksulların doyurularak sevindirilmesi yönünde ashâbını şu ifadeleriyle teşvik etti: مَا عَمِلَ آدَمِىٌّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ

إِلَى
اللَّهِ مِنْ
إِهْرَاقِ
الدَّمِ “Âdemoğlu kurban
günü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli olan bir amel işlemez.
إِنَّهَا
لَتَأْتِى
يَوْمَ
الْقِيَامَة
16;
بِقُرُونِهَ
75;
وَأَشْعَارِ
07;َا
وَأَظْلاَفِ
07;َا Kurban, kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla (sevap
olarak) gelir. وَإِنَّ
الدَّمَ
لَيَقَعُ
مِنَ اللَّهِ
بِمَكَانٍ
قَبْلَ أَنْ
يَقَعَ مِنَ
الأَرْضِ
فَطِيبُوا
بِهَا
نَفْسًا Kurban, henüz kanı yere
düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu sebeple kurban kesme konusunda
gönünüz hoş olsun, (bu iş size zor gelmesin).” Sonra
sözü, namazgâha gelirken gördüğü kesilmiş koyunlara getirdi:
مَنْ كَانَ
ذَبَحَ
أُضْحِيَّتَ
07;ُ قَبْلَ أَنْ
يُصَلِّىَ -
أَوْ
نُصَلِّىَ -
فَلْيَذْبَح
18; مَكَانَهَا
أُخْرَى “Kim kurbanını bayram
namazından önce kestiyse onun yerine bir koyun kessin.
وَمَنْ كَانَ
لَمْ
يَذْبَحْ
فَلْيَذْبَح
18; بِاسْمِ
اللَّهِ Kim de henüz kesmediyse
kurbanını Allah'ın adıyla kessin!” Hz. Peygamber sav’ın Kurban İbadetini İfası

sunulmuştur.” [7] Allah Resûlünün âyetler ihtiva eden bu duası, İslâm'daki kurbanlar ile câhiliye dönemindeki kurbanlar arasındaki en önemli farkı göstermekteydi. Asırlardır kurbanlar putlara adanmış, şirk içerisinde kesilmişti. Şimdi ise, sadece yaratan Allah'ın adıyla, O'nun adına kurban ediliyorlardı. Hz. Peygamber'i kurban keserken gören arkadaşları sordu: َا رَسُولَاللَّهِ مَاهَذِهِالأَضَاحِىُّ “Ey Allah'ın Resûlü! Bu kurbanlar nedir?” قَالَ سُنَّةُأَبِيكُمْإِبْرَاهِيمَ Efendimiz (sav), “Babanız İbrâhim'in sünnetidir.” diye cevapladı. قَالُوافَمَا لَنَافِيهَا يَارَسُولَاللَّهِ Sahâbe, “Peki, bu kurbanlardan dolayı bize ne kadar sevap var?” diye sorunca قَالَ بِكُلِّشَعَرَةٍحَسَنَةٌ Resûl-i Ekrem, “Her kıla karşılık bir sevap.” buyurdu. قَالُوافَالصُّوفُيَا رَسُولَاللَّهِ Sahâbe, “Ya yünlü (koyun-keçi) olursa?” deyince قَالَ بِكُلِّشَعَرَةٍمِنَالصُّوفِحَسَنَةٌ Resûlullah (sav), “Yünden de her bir kıla karşılık bir sevap vardır.”cevabını verdi.[8] Kurban Etinin Duruma göre Nasıl değerlendirileceği Belki de ilk Kurban Bayramı olduğundan, o gün Medine'ye dışarıdan birçok misafir gelmişti. O sene kıtlık vardı, gelenlerin çoğu aç ve yoksuldu, doyurulmaları gerekiyordu. Onların bu durumunu dikkate alan Rahmet Peygamberi, kurban etlerinin misafirlere ikram edilerek üç gün içerisinde tüketilmesi talimatını verdi. Hatta kurban etlerinin üç günden sonra sahipleri tarafından yenilmesini yasakladı.[9] Böylece aç ve muhtaç kardeşlerinin bayramı tam anlamıyla yaşamalarını sağladı. Hatta bu misafirlerin içler acısı durumlarını gören Hz. Peygamber, bayram namazından sonra Bilâl-i Habeşî ile birlikte hanım cemaatin yanına gitti. Onlardan bu yoksullar için yardım talep etti ve bilezik, gerdanlık, küpe ve benzeri birçok ziynet eşyası verdiler.[10]

Ertesi yıl sahâbeden bazıları söz konusu uygulamanın devam edip etmeyeceğini sordu. Efendimiz, إِنِّىكُنْتُنَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِالأَضَاحِىفَوْقَثَلاَثٍكَيْمَاتَسَعَكُمْ “Size kurban etlerini üç günden sonra tüketmek üzere ayırmanızı yasaklamıştım. فَقَدْجَاءَاللَّهُعَزَّوَجَلَّبِالْخَيْرِفَكُلُواوَتَصَدَّقُواوَادَّخِرُوا Fakat Allah size bolluk verdi ve hayırlara kavuşturdu. Dolayısıyla o etlerden yiyebilir, sadaka olarak verebilir ve istediğiniz kadar da kendiniz için ayırabilirsiniz.” buyurdu.

[11] Aslında ilgili uygulama, kurban kesenlerle kesmeyenlerin et tüketiminde denk olmaları amacıyla mâtuftu. Kurban kesen sayısının artması durumunda istenildiği kadar yenilir, yedirilir ve saklanabilirdi. İhtiyacın fazla olması hâlinde ise, tekrar Hz. Peygamber'in uygulamasına benzer bir tutum sergilenecekti. Hz. Âişe'ye göre söz konusu yasak, haram kılmaya yönelik değildi. Hz. Peygamber zenginlerin bu etlerle fakirleri doyurmasını istemişti. Nitekim bazı rivayetlerde, ilgili yasak üzerine Medine'deki bazı Müslümanlar, çoluk çocuk ve hizmetçileri bulunduğunu dile getirince, yemeleri, yedirmeleri, saklamaları yahut biriktirmeleri doğrultusunda Peygamber Efendimizin onlara ruhsat verdiği de anlatılır.[12] Daha sonraki yıllarda Hz. Peygamber'in kurban etlerinden bir kısmını terbiye ettirdiği veya kurbanların ayaklarını kurutarak paça olarak sakladığı, 10-15 gün, hatta bir ay sonra dahi tükettiği olmuştu.[13] Kurban Köklü Bir İbadettir Resû-i Ekrem'in kurban kesen Müslüman'dan söz ederken 'İâdemoğlu' ifadesini kullanması, bize insanlık tarihinde ilk kurban ibadetini yerine getiren Hz. Âdem'in iki oğlunu hatırlatmaktadır. Her ikisi de birer kurban sunmuşlardı da Allah, kendisine karşı gelmekten sakınan oğulun kurbanını kabul etmiş ve onun dilinden, اِنَّمَايَتَقَبَّلُاللّٰهُ مِنَالْمُتَّق۪ينَ “Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder.” buyurmuştu.[14] Yine Peygamberimizin, kurbanı 'Hz. İbrâhim'in sünneti' olarak nitelemesi de, İbrâhim'in (as) oğlu İsmâil'i kurban etmekle sınanmasına bir atıf olsa gerekti. Allah, en sevdiği varlığını, biricik oğlunu feda etmekten çekinmeyen Hz. İbrâhim'i büyük bir kurban göndererek mükâfatlandırmıştı.[15] Böyülece kurban ibadeti sonrakiler için İbrâhimî bir

sûresindeki “venhar” &emrine değil de, Hz. Peygamber'in devamlı uygulamasına dayanarak cevap vermesi dikkat çekmektedir. Resûlulah'ın tavsiyelerini eksiksiz dikkate alan ve gereğince amel etme eğiliminde olan sahâbîler, ondan öğrendikleri bu faziletli ibadeti —maddî durumları ölçülünde— yine ona uyararak yerine getirmeye çalışmışlardır. Kurban ile ilgili farklı yaklaşımlar, sahâbe sonrasında da devam etmiştir. Hz. Peygamber'in uygulamasına dayanan Ebû Hanîfe ve talebeleri, dinen aranan şartları taşıyan kimselerin kurban kesmesini vacip görürken; diğer fakihler ise bunu sünnet olarak değerlendirmişlerdir. Netice itibariyle kurban kesme, İslâm dünyasın genelinde canlı bir şekilde uygulanmaktadır. İslâm geleneğinde kurbanın yerine nakit olarak bedelinin verilmesi kabul görümemiştir. Putları adına kurbanlar kesenlerin şirkine karşılık, İslâm'da 'sadece Allah' adına ve O'nun adıyla O'na gönderilen' bir tevhid sembolüdür kurban. Kurban İbadetinin Toplumsal Faydaları Kurbanın ibadet boyutu kadar, toplumsal fonksiyonu da önem arz eder. Allah için kesilen kurban ibadetinde, tüketimi itibariyle muhtaç insanların doyurulması gibi pratik bir amaç gözetilir. Buradaki hikmet, Allah rızası ile birlikte yoksulun et ve gıda ihtiyacını karşılamaktır. Böylece kurban, Müslüman toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar, sosyal adaletin gerçekleşmesine katkıda bulunur. Zengine malını Allah rızası için harcama ve başkalarıyla paylaşma haz ve alışkanlığını verir; onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Neticede fakirleri de bayram günlerindeki sevince ortak ederek, birlik ve kardeşlik içinde huzurlu bir bayram geçirmelerini sağlar. Kurban ibadetinin bir hikmeti de zengini muhtaç kardeşlerine yaklaştıran önemli bir vesile olmasıdır. Komşuları, akrabaları, dostları, yakın olsun uzak olsun kardeşleri birbirine bağlayan ve ruhları kaynaştıran bir ibadettir. Vekâlet yoluyla Afrika'da, Asya'da adını dahi duymadığı birçok yoksul ülkede yaşayan hiç görmediği, tanımadığı, aç ve muhtaç kardeşlerine uzattığı bir eldir. Binlerce kilometre uzaktaki kardeşleriyle yakınlaşmanın, bütünleşmenin, ümmet olmanın adıdır kurban. Yoklukların, afetlerin yaşandığı coğrafyalara ulaşmak, fizikî mesafeleri gönül coğrafyasında aşmak, onların dertlerini paylaşmak, onlara umut ışığı olmaya çalışmaktır. Hatta sadece din kardeşlerine değil, inancı ne olursa olsun muhtaç olan herkese ulaşmaktır! Kurban, Yüce Yaratıcı'ya yakınlaşmaktır; kurbanlarımız, “kurb” anlarımızdır, yani O'na en yakın olma zamanlarımızdır. Kurban, mukarrebûndan olma çabasıdır, yani takvaya erişme arzusu içinde Yüce Yaratıcı'ya yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Kurban, takvaya; takva da Allah'a ulaştırır. Nitekim Yüce Rabbimiz hac kurbanlarından söz ederken kurbanların, aslında Allah'ı yüceltme ve O'na şükretme vesilesi olduğunu belirttikten sonra şöyle buyurur: لَن يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِن يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنكُمْ “(O kurbanların) ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşacaktır. Fakat O'na sizin takvanız ulaşacaktır.” ⏱ “Bu vaaz Hadislerle İslam adlı kaynak eserden faydalanılarak hazırlanmıştır.” ⏱ ⏱ Buhârî, &lcirc;deyn, 3. ⏲ Tirmizî, Edâhî, 1. ⏳

Müslim, Edâhî, 1. [\[4\]](#) Müslim, Sayd, 57 [\[5\]](#) İbn Mâce, Zebâih, 3. [\[6\]](#) En’am 6/79, 162-163. [\[7\]](#) İbn Mâce, Edâhî, 1 [\[8\]](#) İbn Mâce, Edâhî, 3 [\[9\]](#) Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 9-10. [\[10\]](#) İbn Hanbel, IV, 283. [\[11\]](#) Nesâî, Fer’, 2 [\[12\]](#) Müslim, Edâhî, 33. [\[13\]](#) Buhârî, Cihâd 123 [\[14\]](#) Mâide, 5/27. [\[15\]](#) Sâffât, 37/101-108. [\[16\]](#) Hac, 22/34. [\[17\]](#) Muvatta’, Hac, 46. [\[18\]](#) Ebû Dâvûd, Dahâyâ, 1, 2. [\[19\]](#) İbn Mâce, Edâhî, 2. <div id

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)